

Designing a Model of Factors Affecting Capital Structure Based on the Balanced Scorecard Considering the Role of Financial Resilience

1. Meysam Rahimianfar^{ID}: PhD Student, Department of Financial Management, Ki.C., University of Tehran, Tehran, Iran

2. Alireza Saranj^{ID}*: Assistant Professor, Department of Financial Management, Ki.C., University of Tehran, Tehran, Iran. Email: alisaranj@ut.ac.ir (Corresponding Author)

Article history

Received: 23 April 2025

Revised: 01 August 2025

Accepted: 09 August 2025

Published: 14 September 2025

Abstract:

The aim of the present study was to design a model of factors affecting capital structure based on the balanced scorecard, considering the role of financial resilience. This research, using a qualitative approach and grounded theory methodology, was conducted through semi-structured interviews with 8 experts and senior managers of banks listed on the Tehran Stock Exchange. The study provided an in-depth identification of the conceptual model of factors influencing capital structure through a combined approach. The findings indicated that components such as liquidity, credit risk, asset quality, statutory reserves, and shareholders' equity play causal roles in the formation of capital structure. At the contextual level, factors such as the internal control system and the asset–liability management system provide the executive and operational basis for these decisions. Factors such as customer satisfaction, information sharing, and innovation, as intervening variables, can act as facilitators or constraints, influencing the way capital structure interacts with its surrounding environment. Strategies such as establishing an integrated risk management system and enhancing transparency and stakeholder engagement, as overarching orientations, guide capital structure toward resilience. Ultimately, consequences such as financial structure sustainability, improvement of financial resilience, deepening of public trust, and enhancement of bank performance represent the tangible outcomes of this structure within a resilient and forward-looking framework. The results of this study demonstrate that the capital structure of banks is the product of systematic interactions among various factors, and that the balanced scorecard approach, combined with financial resilience, provides an effective framework for strategic decision-making. This model can strengthen financial stability and public trust in the banking system.

Keywords: bank capital structure, financial resilience, balanced scorecard, financial stability

Citation: Rahimianfar, M., & Saranj, A. (2025). Designing a Model of Factors Affecting Capital Structure Based on the Balanced Scorecard Considering the Role of Financial Resilience. *Accounting, Finance and Computational Intelligence*, 3(2), 1-15.

Copyright: © 2025 by the authors. Published under the terms and conditions of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

Extended Abstract

Introduction

Capital structure has long been considered one of the most crucial components of financial decision-making, particularly in the banking sector where the balance between debt and equity carries significant implications for sustainability, risk management, and institutional trust. Theories such as the static trade-off theory and pecking order theory provide conceptual underpinnings for understanding how banks approach capital structure decisions, emphasizing the trade-off between tax benefits, bankruptcy costs, and the sequencing of financing sources (Hong & Jason, 2006; Nazari et al., 2019). However, modern perspectives highlight that capital structure is not static but rather dynamic, shaped by a multitude of internal and external forces that evolve over time (Chen et al., 2021; DeAngelo et al., 2011).

Banking institutions are particularly sensitive to capital structure choices due to their debt-driven operations, stringent regulatory environment, and high exposure to systemic risk (Khan et al., 2021). Factors such as liquidity, asset quality, credit risk, and statutory reserves often play decisive roles in shaping banks' capacity to absorb shocks and maintain solvency. Research indicates that banks with stronger asset quality and higher capital adequacy ratios demonstrate greater resilience in times of crisis (Farahani & Sabouri, 2020; Sarehang, 2023). Similarly, the availability of liquidity buffers has been found to stabilize banking operations during financial turbulence (Budnik & Bochmann, 2017).

An increasingly prominent concept in recent literature is financial resilience, which extends beyond conventional indicators of stability to encompass adaptability, recovery capacity, and long-term sustainability (Cornaro, 2023; Hamid et al., 2020). Financial resilience emphasizes the ability of banks not only to withstand shocks but also to reorganize and realign strategies in response to evolving environments (Gray, 2002). This concept becomes especially critical in contexts such as Iran, where economic volatility, currency fluctuations, and regulatory uncertainties impose multifaceted challenges on financial institutions (Mohammadbeigi, 2024).

Another important framework that has gained traction in analyzing complex organizational phenomena is the Balanced Scorecard (BSC). By integrating financial and non-financial perspectives—namely financial, customer, internal processes, and learning/growth—the BSC provides a comprehensive tool for aligning strategic objectives with operational metrics (Nikbakht & Rahimi Pour, 2022). Its strength lies in balancing traditional accounting-based measures with forward-looking performance indicators, thereby enabling managers to make more informed strategic choices. Applying the BSC in banking, particularly in combination with financial resilience, offers a powerful mechanism for understanding how diverse factors interact to shape capital structure and long-term performance.

Empirical studies reinforce the importance of governance, transparency, and stakeholder engagement in shaping resilient capital structures. For instance, research on MENA banks highlights how effective corporate governance mechanisms strengthen financial outcomes and protect against crises (El Chaarani et al., 2022). Similarly, longitudinal and cross-country analyses emphasize the role of intellectual capital, board composition, and innovation in shaping financial resilience (Homayoun et al., 2024; Nawaz & Ohlrogge, 2023). Moreover, evidence from both Islamic and conventional banks indicates differences in capital structure dynamics, reflecting institutional, regulatory, and cultural contexts (Hoque & Liu, 2022; Kim et al., 2023).

Building on this literature, the present study aims to design a model of factors influencing banks' capital structure by employing the Balanced Scorecard framework while incorporating financial resilience as a central dimension. Unlike purely

quantitative approaches, this study uses a qualitative grounded theory methodology to explore deeply embedded patterns, thereby providing an integrative perspective on how causal, contextual, intervening, and strategic factors interact to shape outcomes.

Methods and Materials

This study adopted a qualitative design rooted in grounded theory methodology, which is particularly suitable for contexts where theoretical frameworks are underdeveloped or fragmented. Data were collected through semi-structured interviews with eight senior managers and experts from banks listed on the Tehran Stock Exchange. Participants were selected using purposive and snowball sampling to ensure that individuals with substantial expertise and direct experience in capital structure and financial resilience were included.

Interviews were conducted until theoretical saturation was reached, meaning that additional data collection no longer yielded new insights. The transcribed data were analyzed using a three-stage coding process: open coding to identify initial concepts, axial coding to group these concepts into categories, and selective coding to integrate categories into a coherent conceptual model.

To ensure reliability and validity, the study employed several trustworthiness criteria, including credibility, transferability, dependability, and confirmability. Strategies such as member checking, expert feedback, and triangulation of perspectives were used to strengthen the interpretive robustness of the findings. The final conceptual framework was validated through iterative comparison between emergent data patterns and existing theoretical constructs.

Findings

The coding process led to the identification of 15 primary categories, grouped into five overarching dimensions: causal conditions, contextual conditions, intervening variables, strategies, and consequences.

Causal conditions included liquidity, credit risk, asset quality, statutory reserves, and shareholders' equity. These elements were found to be the fundamental drivers shaping banks' capital structure decisions. For instance, higher liquidity levels allowed banks to extend credit and expand operations, while weak asset quality increased vulnerability to default risks.

Contextual conditions centered on internal control systems and asset–liability management systems, both of which provided the operational and regulatory environment within which capital structure decisions were made. Effective internal controls were associated with greater transparency, accountability, and prevention of resource misallocation.

Intervening variables such as customer satisfaction, information sharing, and innovation emerged as influential factors that could either facilitate or constrain the effectiveness of capital structure strategies. Satisfied customers and efficient information-sharing practices strengthened deposit stability, while innovation enhanced competitiveness and adaptability.

Strategies included the establishment of integrated risk management systems and efforts to enhance transparency and stakeholder engagement. These strategies directed banks toward proactive resilience building, mitigating risks, and improving long-term alignment between resources and obligations.

Consequences of these interactions manifested in three main outcomes: sustainability of the financial structure, improved financial resilience, and strengthened public trust. These outcomes demonstrated that when banks effectively integrate causal, contextual, and intervening factors with robust strategies, they achieve not only stability but also future-oriented resilience.

Discussion and Conclusion

The study's findings highlight the multidimensional and interactive nature of capital structure in the banking sector. Rather than being determined solely by traditional metrics such as debt-to-equity ratios, capital structure emerges from a complex interplay of financial, institutional, behavioral, and strategic factors. The identification of liquidity, asset quality, credit risk, and reserves as causal factors underscores the fundamental importance of core financial health in shaping structural decisions.

The role of contextual factors such as internal controls and asset–liability management points to the necessity of strong governance and operational systems. Banks that neglect these dimensions are at risk of resource misallocation, inadequate oversight, and eventual instability. Intervening variables like customer satisfaction and innovation emphasize that resilience is not merely a financial construct but also a relational and adaptive one, shaped by the bank's capacity to engage with stakeholders and respond to environmental changes.

Strategic initiatives such as risk management integration and transparency efforts further highlight that resilience requires intentional and forward-looking approaches. These strategies not only safeguard against immediate shocks but also contribute to the long-term trust and legitimacy of banking institutions. Trust, in particular, was found to be a critical outcome, reflecting how transparency and stakeholder engagement reinforce depositors' and investors' confidence, which in turn strengthens the financial base.

The consequences observed—financial sustainability, resilience, and trust—are particularly relevant for banks operating in volatile economies. The findings suggest that the combination of a Balanced Scorecard perspective with financial resilience provides a comprehensive and practical framework for understanding and improving capital structure decisions. By bridging financial indicators with broader strategic and relational dimensions, the model developed in this study offers insights that extend beyond conventional static theories.

In conclusion, this study underscores the necessity of moving beyond reductionist approaches to capital structure by adopting integrative frameworks that capture the dynamic and systemic nature of financial decision-making. For banks in environments characterized by uncertainty and instability, such as Iran, the integration of Balanced Scorecard perspectives with financial resilience is not only theoretically enriching but also pragmatically essential. The model proposed has the potential to guide policymakers and managers in designing strategies that enhance stability, adaptability, and long-term trust within the banking system.

Authors' Contributions

Authors equally contributed to this article.

Acknowledgments

Authors thank all participants who participate in this study.

Declaration of Interest

The authors report no conflict of interest.

Funding

According to the authors, this article has no financial support.

Ethical Considerations

All procedures performed in this study were under the ethical standards.

طراحی الگوی عوامل موثر بر ساختار سرمایه براساس کارت امتیازی متوازن با توجه به نقش تاب آوری مالی

تاریخچه مقاله

تاریخ دریافت: ۳ اردیبهشت ۱۴۰۴

تاریخ بازنگری: ۱۰ مرداد ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۱۸ مرداد ۱۴۰۴

تاریخ انتشار: ۲۳ شهریور ۱۴۰۴

۱. میثم رحیمیان فر^۱: دانشجوی دکتری، گروه مدیریت مالی، واحد بین الملل کیش، دانشگاه تهران، تهران، ایران

۲. علیرضا سارنج^۲: استادیار، گروه مدیریت مالی، واحد بین الملل کیش، دانشگاه تهران، تهران، ایران. ایمیل: alisaranj@ut.ac.ir (نویسنده مسئول)

چکیده

هدف از پژوهش حاضر طراحی الگوی عوامل موثر بر ساختار سرمایه براساس کارت امتیازی متوازن با توجه به نقش تاب آوری مالی بود.

این پژوهش با رویکرد کیفی و روش‌شناسی نظریه داده‌بنیاد، از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۸ نفر از خبرگان و مدیران ارشد بانک‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران انجام شد و به شناسایی عمیق الگوی مفهومی عوامل مؤثر بر ساختار سرمایه با رویکردی ترکیبی پرداخت. یافته‌ها نشان دادند که مولفه‌هایی همچون نقدینگی، ریسک اعتباری، کیفیت دارایی، اندوخته قانونی و حقوق صاحبان سهام به‌عنوان عوامل علی در شکل‌گیری ساختار سرمایه ایفای نقش می‌کنند. در سطح مقولات زمینه‌ای عواملی نظیر سیستم کنترل داخلی و سیستم مدیریت دارایی و بدهی، بستر اجرایی و عملیاتی این تصمیمات را فراهم می‌سازند. عواملی نظیر رضایت مشتری، اشتراک‌گذاری اطلاعات و نوآوری در قالب متغیرهای مداخله‌گر، می‌توانند با ایفای نقشی تسهیل‌گر یا محدودکننده، بر نحوه تعامل ساختار سرمایه با محیط پیرامونی اثرگذار باشند. راهبردهایی همچون استقرار نظام مدیریت ریسک یکپارچه و افزایش شفافیت و تعامل با ذینفعان به‌عنوان جهت‌گیری‌های کلان، ساختار سرمایه را در مسیر تاب‌آوری هدایت می‌کنند. در نهایت پیامدهایی چون پایداری ساختار مالی، ارتقاء تاب‌آوری مالی، تعمیق اعتماد عمومی و بهبود عملکرد بانک تبلور عینی کارکرد این ساختار در چارچوبی مقاوم و آینده‌نگرانه‌اند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که ساختار سرمایه بانک‌ها حاصل تعامل نظام‌مند عوامل مختلف است و رویکرد کارت امتیازی متوازن همراه با تاب‌آوری مالی، چارچوبی موثر برای تصمیم‌گیری راهبردی فراهم می‌آورد. این الگو می‌تواند به تقویت پایداری مالی و اعتماد عمومی در نظام بانکی منجر شود.

کلیدواژه‌گان: ساختار سرمایه بانک، تاب‌آوری مالی، کارت امتیازی متوازن، ثبات مالی

شیوه استناددهی: رحیمیان فر، میثم، و سارنج، علیرضا. (۱۴۰۴). طراحی الگوی عوامل موثر بر ساختار سرمایه براساس کارت امتیازی متوازن با توجه به نقش تاب آوری مالی. *حسابداری، امور مالی و هوش محاسباتی*، ۳(۲)، ۱۵-۱.

ساختار سرمایه یکی از بنیادی‌ترین مباحث در حوزه مدیریت مالی و بانکداری به شمار می‌آید و در ادبیات مالی به‌عنوان ابزاری برای تصمیم‌گیری‌های راهبردی و ایجاد تعادل میان ریسک و بازده تلقی می‌شود. انتخاب ترکیب بهینه‌ای از بدهی و حقوق صاحبان سهام نه‌تنها بر توانایی بانک‌ها در تأمین مالی و مدیریت نقدینگی اثرگذار است، بلکه پیامدهای مستقیمی بر پایداری نهادی، اعتماد عمومی و ثبات مالی نیز دارد (Khan et al., 2021). در فضای بانکی، به دلیل ماهیت بدهی‌محور فعالیت‌ها و حساسیت بالای نظارتی، تصمیم‌گیری در خصوص ساختار سرمایه پیچیدگی بیشتری نسبت به سایر بنگاه‌های اقتصادی دارد و این امر ضرورت استفاده از رویکردهای تحلیلی چندبعدی را دوچندان می‌سازد (Hong & Jason, 2006).

یکی از چارچوب‌هایی که در سال‌های اخیر توجه پژوهشگران و مدیران مالی را به خود جلب کرده، کارت امتیازی متوازن است. این چارچوب با تمرکز بر چهار منظر کلیدی یعنی مالی، مشتری، فرآیندهای داخلی و یادگیری و رشد، به ایجاد نوعی توازن میان اهداف استراتژیک و شاخص‌های اجرایی کمک می‌کند (Nikbakht & Rahimi Pour, 2022). از این رو، استفاده از کارت امتیازی متوازن می‌تواند امکان تحلیل چندبعدی ساختار سرمایه بانک‌ها را فراهم آورد و ارتباط میان شاخص‌های مالی و غیرمالی را در قالب یک رویکرد یکپارچه آشکار سازد.

از سوی دیگر، تاب‌آوری مالی به‌عنوان مفهومی نوین در ادبیات مالی، نشانگر ظرفیت بانک‌ها برای مقاومت در برابر شوک‌های اقتصادی و بازایی از بحران‌ها است (Cornaro, 2023). این مفهوم نه‌تنها در مقابله با ناپایداری‌های کوتاه‌مدت اهمیت دارد، بلکه در ارتقای توان سازگاری بلندمدت و پایداری منابع نیز نقشی اساسی ایفا می‌کند (Hamid et al., 2020). بانک‌ها در شرایطی که با فشارهای محیطی همچون نوسانات ارزی، بحران‌های تورمی یا تغییرات مکرر سیاست‌های نظارتی مواجه‌اند، بیش از هر زمان دیگری نیازمند بهره‌گیری از چارچوب‌هایی هستند که بتوانند همزمان به پایداری مالی و تاب‌آوری نهادی کمک کنند (Gray, 2002).

ادبیات نظری و تجربی ساختار سرمایه طی دهه‌های گذشته به‌طور گسترده‌ای بر مبنای دو نظریه کلیدی شکل گرفته است: نظریه توازن ایستا و نظریه سلسله‌مراتب مالی. نظریه توازن ایستا بر ایجاد تعادل میان منافع مالیاتی بدهی و هزینه‌های ورشکستگی تأکید دارد (Nazari et al., 2019)، در حالی که نظریه سلسله‌مراتب مالی بیان می‌کند که شرکت‌ها تمایل دارند ابتدا از منابع داخلی، سپس از بدهی و در نهایت از حقوق صاحبان سهام استفاده کنند (Hong & Jason, 2006). در نظام بانکی، این نظریه‌ها در قالب ترجیح به استفاده از سپرده‌ها و منابع ارزان‌قیمت نمود بیشتری دارند، هرچند فشارهای نظارتی و ریسک‌های سیستمی گاه موجب تغییر در این سلسله‌مراتب می‌شوند (Kim et al., 2023).

با این حال، دیدگاه‌های نوین‌تر به ساختار سرمایه به‌عنوان پدیده‌ای پویا و چندعاملی می‌نگرند. در این رویکرد، عوامل کلان اقتصادی، نوآوری فناورانه و تغییرات در سیاست‌های پولی نقش مهمی در جهت‌گیری تصمیمات مالی بانک‌ها ایفا می‌کنند (Chen et al., 2021). دی‌ان‌جولو و همکاران نیز با طرح دیدگاه «پویایی ساختار سرمایه»، نشان دادند که تغییرات در بدهی و حقوق صاحبان سهام لزوماً موقتی بوده و نتیجه واکنش بانک‌ها به شرایط اقتصادی و بازارهای سرمایه است (DeAngelo et al., 2011). این رویکرد پویا می‌تواند در محیط‌های بی‌ثبات اقتصادی همچون ایران، ابزار تحلیلی مؤثری برای درک تصمیمات مالی باشد.

در این میان، پژوهشگران بر اهمیت کیفیت دارایی‌ها و مدیریت ریسک در تعیین ساختار سرمایه تأکید کرده‌اند. یافته‌های تجربی نشان می‌دهد که کاهش کیفیت دارایی‌ها و افزایش مطالبات غیرجاری می‌تواند فشار زیادی بر ساختار سرمایه وارد کند و پایداری مالی بانک‌ها را تهدید نماید (Sarehngi, 2023). همچنین نقش حاکمیت شرکتی در ارتقای سلامت مالی و ایجاد شفافیت، در سال‌های اخیر پررنگ‌تر شده است. نظام‌های حاکمیتی کارآمد با کنترل رفتار مدیران و کاهش تضاد منافع، می‌توانند از بروز بحران‌های ناشی از تصمیمات پریسک جلوگیری کنند (El Chaarani et al., 2022; Kristanti et al., 2024; Nawaz & Ohlrogge, 2023).

از سوی دیگر، مطالعات نشان داده‌اند که بانک‌ها در مواجهه با بحران‌های سیستمیک، نیازمند تقویت ذخایر سرمایه‌ای و نقدینگی هستند. پژوهش‌های انجام‌شده در حوزه بانکداری اروپا و سایر مناطق تأکید دارند که حاشیه‌های نقدینگی و سرمایه‌ای می‌توانند نقش ضربه‌گیر در برابر بحران‌ها ایفا کنند (Budnik & Bochmann, 2017). چنین ملاحظات در نظام بانکی ایران که با ریسک‌های کلان اقتصادی و محدودیت‌های بین‌المللی روبه‌رو است، اهمیت بیشتری دارد (Farahani & Sabouri, 2020).

همچنین، پژوهش‌ها نشان می‌دهند که نوآوری فناورانه و بهره‌گیری از فناوری‌های دیجیتال می‌تواند انعطاف‌پذیری بانک‌ها را افزایش داده و توانایی آن‌ها را در پاسخگویی به تغییرات محیطی تقویت کند (Homayoun et al., 2024). ترکیب این ظرفیت‌ها با سرمایه انسانی و سرمایه فکری نیز عاملی کلیدی برای ارتقای تاب‌آوری مالی تلقی می‌شود (Nawaz & Ohlrogge, 2023). به همین ترتیب، تجربه کشورها نشان داده است که بانک‌هایی که از زیرساخت‌های تحلیلی و اطلاعاتی قوی‌تری برخوردارند، در برابر بحران‌ها واکنش مؤثرتری داشته و قادرند ساختار سرمایه خود را بازتنظیم کنند (Ali & Puah, 2019; Gray, 2002).

در سطح خرد، عوامل داخلی نظیر سودآوری، اندازه بانک، نقدینگی و فرصت‌های رشد از متغیرهای تأثیرگذار بر ساختار سرمایه محسوب می‌شوند (Mohammadbeigi, 2024). بررسی‌های انجام‌شده در منطقه منا نشان می‌دهد که این متغیرها بسته به شرایط اقتصادی و نهادی کشورها، می‌توانند تأثیرات متفاوتی بر اهرم مالی بانک‌ها داشته باشند. در ایران نیز محدودیت‌های ناشی از توسعه‌نیافتگی بازار سرمایه موجب شده بانک‌ها نقش اصلی در تأمین مالی بخش‌های مختلف اقتصادی ایفا کنند (Afshari et al., 2023). بر همین اساس، ضرورت طراحی الگویی مفهومی که بتواند همزمان به ابعاد مختلف مالی، نهادی، عملیاتی و فناورانه ساختار سرمایه توجه داشته باشد بیش از پیش احساس می‌شود. پژوهش حاضر با ترکیب چارچوب کارت امتیازی متوازن و مفهوم تاب‌آوری مالی، می‌کوشد مدلی جامع برای تبیین عوامل مؤثر بر ساختار سرمایه بانک‌ها ارائه دهد.

روش پژوهش و مواد

پژوهش حاضر از حیث هدف در زمره پژوهش‌های کاربردی قرار دارد زیرا در پی آن است که با طراحی الگویی مفهومی از عوامل مؤثر بر ساختار سرمایه بانک‌ها با در نظر گرفتن تاب‌آوری مالی و با بهره‌گیری از منطق کارت امتیازی متوازن، ابزار نظری و عملی مناسبی برای سیاست‌گذاران و مدیران نظام بانکی کشور فراهم آورد. از منظر پارادایمی این مطالعه با اتکا بر رویکرد کیفی و روش‌شناسی تفسیری به تبیین پدیده مورد بررسی از طریق استنباطات مشارکت‌کنندگان در محیط واقعی می‌پردازد به گونه‌ای که معنا از دل داده‌ها و در بستر تجربی آن‌ها استخراج می‌شود.

در این چارچوب از روش نظریه داده‌بنیاد به‌عنوان راهبرد اصلی پژوهش بهره گرفته شده است. نظریه داده‌بنیاد روشی نظام‌مند، انعطاف‌پذیر و اکتشافی در پژوهش کیفی است که با هدف توسعه نظریه‌ای برخاسته از بطن داده‌های واقعی طراحی شده است. این روش به‌جای آزمون فرضیات قبلی از مسیر استقرایی حرکت می‌کند و با استفاده از فرایند کدگذاری سه‌مرحله‌ای (کدگذاری باز، محوری و انتخابی) به استخراج مفاهیم، مقولات و روابط علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر و پیامدی میان آن‌ها می‌پردازد تا در نهایت الگویی مفهومی با انسجام درونی حاصل گردد. این ره یافت به‌ویژه در موضوعاتی که ساختار نظری تثبیت‌شده ندارند یا زمینه‌محور هستند مانند ساختار تأمین مالی در نظام بانکی ایران از کارایی بالایی برخوردار است. جامعه آماری شامل مدیران ارشد، خبرگان و تصمیم‌گیران مالی فعال در بانک‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران است. این گروه از خبرگان به‌واسطه اشراف بر سیاست‌های ساختار سرمایه، تجربه مستقیم در حوزه مدیریت مالی و درک عمیق از سازوکارهای تاب‌آوری مالی در نظام بانکی به‌عنوان مناسب‌ترین منبع برای گردآوری داده‌های غنی و هدفمند در نظر گرفته شدند. فرآیند نمونه‌گیری به‌صورت هدفمند و با استفاده از روش گلوله‌برفی انجام گرفت تا از طریق زنجیره‌ای از ارجاعات به افراد واجد شرایط و دارای بینش عمیق دسترسی حاصل شود. در این پژوهش پس از انجام مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با ۸ نفر از مدیران و متخصصان بانکی، داده‌ها به نقطه‌ای رسید که مفاهیم جدیدی از دل مصاحبه‌ها استخراج نمی‌شد و تکرار مفهومی رخ داد. بنابراین با استناد به اصل اشباع نظری، می‌توان ادعا کرد که تعداد ۸ نفر برای دستیابی به عمق تحلیلی و غنای داده‌ها کفایت داشته است. برای ارزیابی دقت و اعتبار پژوهش از معیارهای استاندارد پژوهش کیفی شامل قابلیت اعتماد، قابلیت انتقال‌پذیری، پایایی و قابلیت تایید استفاده شده است. به‌منظور ارتقاء روایی و انسجام نظری مدل نهایی از بازبینی مشارکت‌کنندگان، بازخوردهای خبرگان، تحلیل مقایسه‌ای مستمر و مثلث‌سازی منبع داده‌ها بهره گرفته می‌شود. منظور از مثلث‌سازی منبع در این پژوهش یعنی از نظرات خبرگان مختلف در حوزه‌های گوناگون (مدیران مالی، مدیران ریسک، حسابداران) در بانک‌ها بهره گرفته می‌شود.

فرآیند تحلیل داده‌ها در این پژوهش با بهره‌گیری از رویکرد نظریه داده‌بنیاد انجام پذیرفت که طی آن، داده‌های حاصل از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با خبرگان بانکی، در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی مورد تحلیل قرار گرفتند. در مرحله کدگذاری باز، مفاهیم اولیه از بیانات مصاحبه‌شوندگان استخراج و گروه‌بندی شد. نتایج کدگذاری اولیه شناسایی مقولات فرعی یعنی عوامل موثر ساختار سرمایه در تاب آوری زنجیره تامین مالی در جدول ۱ گزارش شده است.

جدول ۱. ایجاد کدهای اولیه

مقوله های اولیه	بخشی از مصاحبه	سند
حقوق صاحبان سهام	حقوق صاحبان سهام به عنوان یک سپر در هزینه نمایندگی است	مصاحبه ۳
	نظارت سهامداران به ثبات مالی و رشد پایدار کمک می‌کند	مصاحبه ۳
	مقدار و میزان حقوق صاحبان سهام می‌تواند قدرت و توانایی‌های بانک را در خلق پول محدود کند	مصاحبه ۸
	سرمایه گذاران نیازمند درک بانکها از میزان سودآوری سرمایه ها هستند	مصاحبه ۴
	تامین کنندگان مالی که ابهام بیشتری برای دستیابی به حقوق و بازده مورد انتظارشان داشته باشند تمایل کمتری به سرمایه گذاری دارند	مصاحبه ۶
	بالا بودن هزینه حقوق صاحبان سهام ممکن است منجر به نپذیرفتن سرمایه گذاری های بالقوه گردد	مصاحبه ۶
	سهامداران انگیزه کافی برای جمع‌آوری اطلاعات و نظارت بر مدیریت دارند و بنابراین به مشکل نمایندگی رسیدگی می‌کنند	مصاحبه ۷
اندوخته قانونی	نرخ ذخیره قانونی بیش تر باعث می‌شود گسترش حجم پول کم تر شود	مصاحبه ۱
	بانک ها به ملاحظه دوراندیشی، مبلغی را به صورت ذخیره حداقل نگاه می‌دارند	مصاحبه ۸
	بانک مرکزی با تشکیل صندوق مشترکی که این وجوه در آن باشد می‌تواند هنگام لزوم، در اختیار بانک های تجاری قرار دهد	مصاحبه ۴
	ذخیره قانونی ابزاری برای حمایت بانک مرکزی در هنگام بحران مالی یا در مقابل اعطای امتیاز فعالیت ضرورت دارد	مصاحبه ۴
رضایت مشتری	بانک های می‌توانند از بانک مرکزی در زمان بحران کمک بگیرند	مصاحبه ۴
	مشتریان راضی تر تمایل به نشان دادن رفتار وفادار دارند	مصاحبه ۲
	احتمال به اشتراک گذاری بازخوردهای مشتریان راضی	مصاحبه ۲
	مشتریان راضی نیروی محرکه قدرتمندی در جذب سپرده گذاران جدید هستند	مصاحبه ۴
نقدینگی	ایجاد محیط هموار عملیاتی توسط صرفه جویی در زمان و منابع که با کاهش اختلاف بانک و مشتری حاصل می‌گردد	مصاحبه ۴
	نقدینگی سطح بهینه بدهی را با توجه به میانگین استفاده از بدهی در صنعت محدود می‌کند	مصاحبه ۱
	کارایی برای بانک‌هایی که دارایی‌های نقدی دارند بهبود می‌یابد	مصاحبه ۱
	نقدینگی مازاد به بانک‌ها اجازه می‌دهد تا فعالیت‌های اعتباری را گسترش دهند که سودآوری آنها را افزایش می‌دهد	مصاحبه ۲
استقرار نظام مدیریت ریسک	هر معامله یا تعهدی پیامدهایی برای نقدینگی بانک دارد، ریسک نقدینگی از اهمیت بالایی برخوردار است.	مصاحبه ۵
	مدیریت ریسک نقدینگی یک اقدام نظارتی مهم است که عملکرد صحیح بانک را تضمین می‌کند.	مصاحبه ۵
	ما باید بدون تعارف بدانیم چه ریسک‌هایی بیشتر می‌تواند ساختار سرمایه را تهدید کند	مصاحبه ۳
	داده‌های مربوط به ریسک در واحدهای مختلف پراکنده هستند که لازم است تمام آنها در یک سیستم جمع‌آوری شود	مصاحبه ۳
افزایش شفافیت و تعامل با ذینفعان	کمیته ریسک بید مستقیماً روی تصمیم‌های سرمایه‌ای اثرگذار باشد	مصاحبه ۴
	در اختیار داشتن سیستم هشدار سریع می‌تواند بانک را از وضعیت سرمایه‌ای بحرانی آگاه کند	مصاحبه ۸
	اعتماد زمانی ایجاد می‌شود که اطلاعات مالی شفاف، به روز و دقیق به ذینفعان ارائه گردد	مصاحبه ۴
	بانک باید تمام اطلاعات خود را در اختیار عموم بگذارد نه فقط برای نهاد ناظر	مصاحبه ۵
ریسک اعتباری	تعامل با امن‌هی تخصصی و مالی به بانک کمک می‌کند مدل‌های سرمایه‌ای را بهبود ببخشد	مصاحبه ۸
	مطالبات غیر جاری بانکها نشان از وجود مشکل در تخصیص بهینه منابع پولی است	مصاحبه ۱

رتبه اعتباری فوق العاده می‌تواند منبعی برای نرخ پایین شاخص تسهیلات غیرجاری باشد	مصاحبه ۲
وابستگی ریسک اعتباری به کیفیت دارایی‌ها و عدم توجه به آن عامل ورشکستگی بانک است	مصاحبه ۲
استفاده از ابزارهای دیجیتال پیشرفته است که امکان بهبود در فرآیندهای اصلی و تجربه مشتری را فراهم می‌کند.	مصاحبه ۵
نوآوری	تنوع خدمات بانکی توانایی اشتراک ریسک بانک‌ها را تقویت می‌کند
	نوآوری مالی توانایی بانک‌ها را برای تحمل ریسک بهبود می‌بخشد
	پیامد استفاده بانک از ابزارهای نوآورانه، هزینه کمتر و افزایش رقابت پذیری صنعت است
	در دسترس بودن منابع مالی و بهبود تقارن اطلاعات تراکنش‌ها بخشی از اثرات ابزارهای نوآورانه بانک است
کیفیت دارایی	آسیب پذیری بانک در زمانی که کیفیت دارایی‌های آن ضعیف باشد افزایش می‌یابد
	بانک‌ها موظفند توانایی پرداخت وام گیرندگان خود را با جزئیات گزارش کنند
	علت اصلی بدهی‌های بانک، عدم پرداخت وام گیرندگان است
اشتراک اطلاعات	شفافیت اطلاعات به ارزش گذاری بانک کمک می‌کند
	کاهش سطح اهرم مالی می‌تواند ناشی از عدم تقارن اطلاعاتی باشد
	عدم افشا به موقع اطلاعات زمینه بی اعتمادی به فعالیت بانک و مدیران آن را به همراه دارد
	دشواری نظارت بر وام گیرندگان باعث عدم شفافیت می‌گردد
	عدم تقارن اطلاعاتی می‌تواند بانک را در معرض بحران قرار دهد
	ایجاد شدن هزینه‌های انتخاب نامطلوب هنگام معامله سهام بانک
سیستم کنترل داخلی	ساز و کارهای بانک می‌تواند مانع تخصیص نامناسب منابع و جلوگیری از فساد گردد
	اجرای دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی
	سیستم کنترل های داخلی از اقداماتی فراتر از سطح اختیارات کارمندان بانک جلوگیری می‌کند
	عدم کنترل ریسک‌ها منجر به بروز مسائل ناشناخته می‌گردد
	قابلیت اتکا گزارشگری بانک در حضور چارچوب کنترلی مناسب ایجاد می‌شود
سیستم مدیریت دارایی و بدهی	ثبات بانک‌های در اقتصاد به ساختارهای مناسب مدیریت دارایی و بدهی بستگی دارد
	مدیریت دارایی و بدهی شوک‌هایی که بانک با آن مواجه است را مدیریت می‌کند
	تغییرات در نرخ‌های بهره وابسته به میزان عدم تطابق بین نرخ بهره دارایی و بدهی، می‌تواند درآمد خالص بهره بانک را تغییر دهد
	امکان دستیابی به هماهنگی بیشتر فعالیت‌های بانکی با اتخاذ استراتژی نگهداری و محافظت از دارایی‌ها و بدهی‌ها
پایداری ساختار مالی	ساختار سرمایه بعد از بحران ارزی تغییر نکرد و به تقریباً از ثبات کافی برخوردار بودیم
	بانک در برابر نوسانات نرخ سود انعطاف نشان داد
تاب آوری مالی	ساختار سرمایه بانک به گونه‌ای چیده شده است که بتوانیم شوک سیاسی را تاب بیاوریم
	حتی با کاهش سپرده‌ها ریسک نقدینگی کنترل شده بود
تعمیق اعتماد عمومی	مشتریان به ما وفادار ماندند چون عملکرد بانک شفاف بود
	حتی در دوران تحریم‌های سخت ورودی سپرده کاهش نداشت
	اعتماد به عملکرد بانک باعث گردید منابع بین بانکی راحت‌تر جذب گردد

نتایج حاصل از کدهای اولیه داده‌های کیفی گردآوری شده با استفاده از ابزار مصاحبه، در جدول ۱ به نمایش گذاشته شده است. مشاهده می‌گردد که تعداد ۱۵ مقوله (کد) اولیه از میان ۶۱ بخش از مصاحبه‌ها شناسایی شده است. بعد از مرحله کدگذاری اولیه مرحله کدگذاری محوری انجام می‌شود. هدف از این مرحله از کدگذاری، برقراری رابطه بین طبقه‌های تولید شده در مرحله کدگذاری باز است. کدگذاری محوری، منجر به ایجاد گروه‌ها و مقوله‌ها می‌شود. تمامی کدهای مشابه در گروه خاص خود قرار می‌گیرند. در این راستا نقش کارت امتیازی متوازن در تمامی کدهای ایجاد شده دوباره بازبینی شده و با متون مقایسه می‌شود تا مطلبی از قلم نیفتد.

جدول ۲. کدگذاری محوری

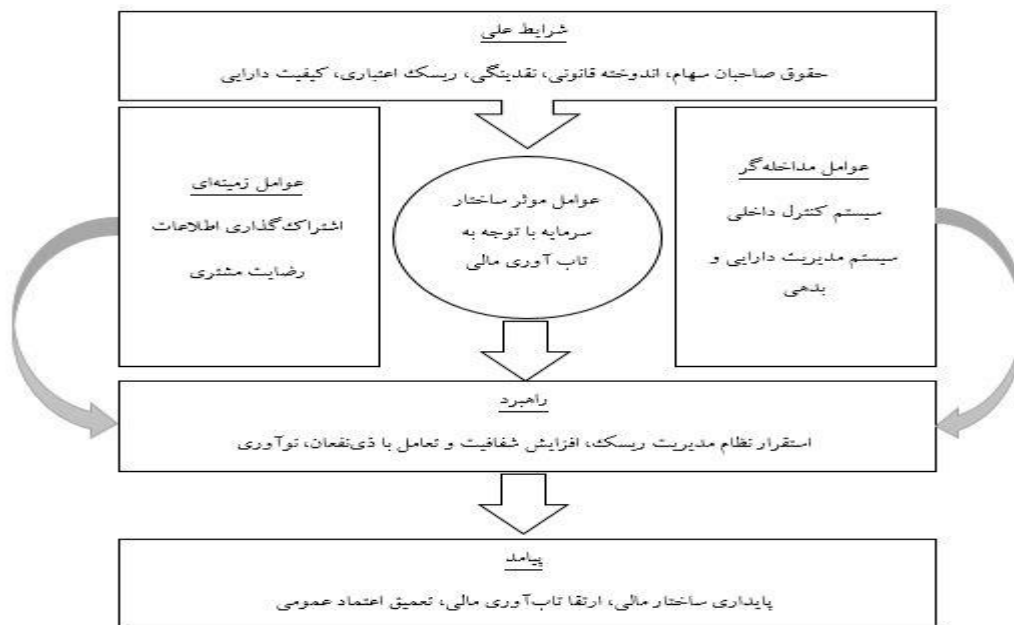
مقوله اصلی	کدهای اولیه	فراوانی کدها
علی	حقوق صاحبان سهام	۷
	اندوخته قانونی	۵
	نقدینگی	۵
	ریسک اعتباری	۳
	کیفیت دارایی	۳
زمینه‌ای	سیستم کنترل داخلی	۵
	سیستم مدیریت دارایی و بدهی	۴
مداخله‌گر	اشتراک‌گذاری اطلاعات	۶
	رضایت مشتری	۴
راهبرد	استقرار نظام مدیریت ریسک	۴
	افزایش شفافیت و تعامل با ذینفعان	۳
پیامد	نوآوری	۴
	پایداری ساختار مالی	۲
	ارتقا تاب آوری مالی	۲
	تعمیق اعتماد عمومی	۳

نتایج حاصل از کدگذاری محوری در جدول ۲ نشان داده شده است. مشاهده می‌گردد ۱۵ کد اولیه در قالب ۵ مقوله دسته بندی شده‌اند. به منظور سنجش پایایی مدل طراحی شده از شاخص کاپا استفاده می‌شود. ضریب کاپا یکی از شاخص‌های آماری مهم برای سنجش میزان توافق بین کدگذاران در پژوهش‌های کیفی است. این ضریب نشان می‌دهد که میزان توافق بین ارزیاب‌ها (کدگذاران)، تا چه حد فراتر از توافق تصادفی است. مقادیر بالاتر از ۰/۶ ضریب کاپا نشان‌دهنده توافق قابل قبول و مقادیر بالاتر از ۰/۸ نشانه‌ی توافق قوی و پایدار بین کدگذاران است. در این روش شخص دیگری (از نخبگان این رشته) بدون اطلاع از کدگذاری و ادغام مقوله‌ها و مفاهیم ایجاد شده توسط محقق، اقدام به شناسایی و دسته‌بندی کدها در مفاهیم کرده است. سپس مقوله‌های فرعی ارائه شده توسط محقق با مقوله‌های ارائه شده توسط این فرد مقایسه شده است.

جدول ۳. پایایی کدگذاری با شاخص کاپا

ردیف	مقوله	توافقی‌ها	تعداد بررسی شده	درصد توافق	ضریب کاپا
۱	حقوق صاحبان سهام	۷	۱۰	۷۰	۰/۶۵
۲	اندوخته قانونی	۶	۹	۶۶/۷	۰/۶۲
۳	نقدینگی	۷	۱۰	۷۰	۰/۶۶
۴	ریسک اعتباری	۷	۱۰	۷۰	۰/۶۶
۵	کیفیت دارایی	۸	۱۱	۷۲/۷	۰/۶۹
۶	سیستم کنترل داخلی	۶	۹	۶۶/۷	۰/۶۲
۷	سیستم مدیریت دارایی و بدهی	۷	۱۰	۷۰	۰/۶۶
۸	اشتراک‌گذاری اطلاعات	۶	۹	۶۶/۷	۰/۶۲
۹	رضایت مشتری	۷	۱۰	۷۰	۰/۶۶
۱۰	نوآوری	۷	۱۰	۷۰	۰/۶۶
۱۱	استقرار نظام مدیریت ریسک	۶	۹	۶۶/۷	۰/۶۲
۱۲	افزایش شفافیت و تعامل با ذینفعان	۸	۹	۸۸/۹	۰/۸۲
۱۳	پایداری ساختار مالی	۹	۱۰	۰/۹	۰/۸۶
۱۴	ارتقا تاب آوری مالی	۸	۱۱	۷۲/۷	۰/۷
۱۵	تعمیق اعتماد عمومی	۶	۹	۶۶/۷	۰/۶۲
میانگین ضریب کاپا					۰/۶۷۵

نتایج حاصل از محاسبه شاخص کاپا در جدول ۳ نشان داد که میانگین ضریب توافق بین کدگذارها در سطح ۰/۶۷ قرار دارد که بر اساس تفسیرهای استاندارد لینکلن و گوبا (۱۹۸۵) و معیارهای کوهن، نشانگر توافقی نسبتاً مطلوب و پایایی قابل قبول کدگذاری‌ها در پژوهش‌های کیفی است. به عبارت دیگر، این میزان از همگرایی بین ذهنیت دو کدگذار مختلف، مؤید آن است که فرآیند مقوله‌بندی با حداقل سوگیری ذهنی و بر مبنای تفسیرهای مشترک و مستدل از داده‌های مصاحبه‌شدگان صورت گرفته است. نتیجه این مرحله منتج به شکل ۱ که ارائه الگوی عوامل موثر بر ساختار سرمایه براساس کارت امتیازی متوازن با توجه به نقش تاب آوری مالی است گردید.

شکل ۱. الگوی مفهومی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که ساختار سرمایه بانک‌ها محصول تعامل نظام‌مند میان عوامل علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر و راهبردی است که در نهایت پیامدهایی همچون پایداری مالی، تعمیق اعتماد عمومی و ارتقای تاب‌آوری مالی را رقم می‌زنند. در سطح علی، متغیرهایی نظیر نقدینگی، ریسک اعتباری، کیفیت دارایی، اندوخته قانونی و حقوق صاحبان سهام نقش اساسی در تعیین جهت‌گیری‌های تامین مالی بانک‌ها دارند. نتایج حاکی از آن بود که نقدینگی به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل کنترلی، می‌تواند سطح اهرم مالی و توانایی بانک در مواجهه با ریسک‌های نقدینگی را تنظیم کند. این یافته با نتایج فراهانی و صبوری (۲۰۲۰) هم‌راستاست که نشان دادند نقدینگی و کفایت سرمایه اثر مستقیمی بر عملکرد مالی بانک‌ها دارند (Farahani & Sabouri, 2020). همچنین، کیفیت دارایی به عنوان متغیری حساس، در مطالعات سرهنگی (۲۰۲۳) نیز به عنوان عامل میانجی میان اهرم بانکی و ریسک سیستماتیک تأیید شده است (Sarehngi, 2023). بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بانک‌ها در طراحی ساختار سرمایه نمی‌توانند صرفاً بر شاخص‌های سودآوری تکیه کنند، بلکه باید کیفیت دارایی‌ها و میزان ریسک‌پذیری پرتفوی اعتباری خود را نیز مد نظر داشته باشند.

یافته‌ها همچنین نشان دادند که در سطح مقولات زمینه‌ای، وجود سیستم کنترل داخلی و مدیریت دارایی و بدهی به عنوان زیرساخت‌های اساسی، زمینه تصمیمات مرتبط با ساختار سرمایه را فراهم می‌سازند. این نتایج همسو با دیدگاه بودنیک و بوخن (۲۰۱۷) است که تأکید کردند ذخایر نقدینگی و سرمایه‌ای می‌توانند نقش ضربه‌گیر در برابر بحران‌ها داشته باشند (Budnik & Bochmann, 2017). افزون بر این، نظام کنترل داخلی می‌تواند از بروز ناکارآمدی و فساد در تخصیص منابع جلوگیری کند و به افزایش قابلیت اتکای گزارشگری مالی کمک نماید (Ali & Puah, 2019). به بیان دیگر، بانک‌ها زمانی قادر به طراحی ساختار سرمایه پایدار خواهند بود که سازوکارهای کنترلی درونی و چارچوب‌های مدیریت ترازنامه آن‌ها از انسجام کافی برخوردار باشند.

در حوزه عوامل مداخله‌گر، پژوهش حاضر نشان داد که رضایت مشتری، نوآوری و اشتراک‌گذاری اطلاعات می‌توانند نقش تسهیل‌گر یا محدودکننده در تعامل ساختار سرمایه با محیط بیرونی ایفا کنند. یافته‌ها تأکید داشتند که مشتریان وفادار و رضایتمند می‌توانند منابع سپرده‌ای پایدارتر برای بانک‌ها فراهم کنند و در نتیجه سطح تاب‌آوری مالی ارتقا یابد. این نتیجه با پژوهش قاسمی و همکاران (۲۰۲۴) همسو است که تاب‌آوری مالی را در گروی افزایش کارایی بانکی و تقویت منابع ارزان‌قیمت دانسته‌اند (Ghasemi et al., 2024). از سوی دیگر، نوآوری به‌ویژه در حوزه فناوری‌های دیجیتال می‌تواند به بهبود انعطاف‌پذیری بانک‌ها و کاهش هزینه‌های عملیاتی منجر شود. یافته حاضر در این خصوص با نتایج همایون و همکاران (۲۰۲۴) همخوانی دارد که نشان دادند نوآوری و فناوری اطلاعات اثر مثبتی بر تاب‌آوری مالی دارند (Homayoun et al., 2024).

راهبردهای کلیدی استخراج‌شده از پژوهش شامل استقرار نظام مدیریت ریسک یکپارچه و افزایش شفافیت و تعامل با ذی‌نفعان بودند. این یافته‌ها نشان می‌دهند که بانک‌ها برای تقویت ساختار سرمایه و ارتقای پایداری مالی نیازمند رویکردی پیش‌نگر و تعاملی هستند. این نتیجه با پژوهش ال‌چارانی و همکاران (۲۰۲۲) همسو است که اثبات کردند حاکمیت شرکتی کارآمد، حضور اعضای مستقل در هیئت‌مدیره و شفافیت اطلاعاتی می‌تواند اثر مثبتی بر عملکرد مالی بانک‌ها داشته باشد (El Chaarani et al., 2022). همچنین نتایج نواز و اولرگه (۲۰۲۳) نیز نشان داد که سرمایه انسانی و سرمایه فکری در دوره‌های رکود اقتصادی، عامل کلیدی در پایداری و عملکرد مالی بانک‌ها بوده است (Nawaz & Ohlrogge, 2023). بنابراین، می‌توان گفت که شفافیت و تعامل با ذی‌نفعان نه تنها ابزاری برای مدیریت ریسک اعتباری و نقدینگی است، بلکه بنیانی برای ارتقای اعتماد عمومی و تقویت سرمایه اجتماعی بانک‌ها محسوب می‌شود.

از نظر پیامدی، نتایج پژوهش نشان داد که اتخاذ راهبردهای مذکور به پایداری ساختار مالی، افزایش تاب‌آوری مالی و تعمیق اعتماد عمومی منجر می‌شود. این یافته‌ها همسو با دیدگاه روزا و همکاران (۲۰۱۹) است که تأکید کردند بانک‌ها در صورت برخورداری از ساختار سرمایه مقاوم و تاب‌آور، توانایی بیشتری در مقابله با شوک‌های اقتصادی دارند (Ruza et al., 2019). همچنین بررسی‌های محمدیگی (۲۰۲۴) در منطقه منا نشان داد که سودآوری، اندازه و فرصت رشد تأثیر مثبتی بر اهرم بانکی دارند، در حالی که نقدینگی اثر منفی دارد (Mohammadbeigi, 2024). بنابراین یافته‌های حاضر نشان می‌دهند که پایداری مالی صرفاً وابسته به یک یا دو متغیر نیست، بلکه محصول تعامل چندبعدی میان عوامل مالی، نهادی و رفتاری است.

بر اساس ادبیات موجود، پژوهش حاضر ضمن تأیید نقش نظریه‌های کلاسیک مانند توازن ایستا (Nazari et al., 2019) و سلسله‌مراتب مالی (Hong & Jason, 2006)، دیدگاه‌های پویاتر همچون دینامیک ساختار سرمایه (DeAngelo et al., 2011) را نیز معتبر دانست. به بیان دیگر، ساختار سرمایه بانک‌ها را نمی‌توان صرفاً در چارچوب نسبت‌های ایستا یا مدل‌های خطی تحلیل کرد، بلکه باید آن را فرایندی پویا و انطباق‌پذیر در نظر گرفت که در تعامل مداوم با محیط نهادی و اقتصادی قرار دارد. این نگرش همسو با یافته‌های چن و همکاران (۲۰۲۱) است که تأکید داشتند سطح نوآوری و شرایط کلان اقتصادی می‌تواند بر رفتار سرمایه‌ای بانک‌ها اثرگذار باشد (Chen et al., 2021).

در نهایت، پژوهش حاضر با ترکیب کارت امتیازی متوازن و تاب‌آوری مالی، الگویی مفهومی برای تحلیل ساختار سرمایه بانک‌ها ارائه داد. این الگو نشان داد که ساختار سرمایه حاصل برهم‌کنش میان متغیرهای علی (نقدینگی، ریسک اعتباری، کیفیت دارایی، اندوخته قانونی، حقوق صاحبان سهام)، زمینه‌ای (سیستم کنترل داخلی و مدیریت دارایی و بدهی)، مداخله‌گر (رضایت مشتری، نوآوری، اشتراک‌گذاری اطلاعات) و راهبردی (مدیریت ریسک یکپارچه، شفافیت و تعامل با ذی‌نفعان) است که پیامدهایی چون پایداری مالی، اعتماد عمومی و تاب‌آوری نهادی را در پی دارد. یافته‌ها ضمن تأیید نتایج پیشین (Afsari et al., 2023; Ali & Puah, 2019; Hoque & Liu, 2022; Kim et al., 2023; Kristanti et al., 2024)، به غنای ادبیات موضوع کمک کرده و بر ضرورت به‌کارگیری رویکردهای ترکیبی و یکپارچه در تحلیل مسائل مالی و بانکی تأکید داشتند.

یکی از محدودیت‌های اصلی پژوهش، تمرکز آن بر نمونه‌ای محدود از خبرگان و مدیران بانکی در بورس اوراق بهادار تهران بود که ممکن است قابلیت تعمیم نتایج به کل نظام بانکی ایران را محدود کند. همچنین استفاده از روش کیفی و نظریه داده‌بنیاد، اگرچه امکان تحلیل عمیق را فراهم ساخت، اما امکان سنجش کمی روابط میان متغیرها و تعمیم آماری نتایج را کاهش داد. محدودیت دیگر مربوط به شرایط محیطی و اقتصادی خاص ایران است که ممکن است نتایج را تحت‌تأثیر قرار داده باشد و قابلیت انطباق کامل با سایر کشورها را کاهش دهد.

پژوهش‌های آینده می‌توانند با بهره‌گیری از روش‌های کمی نظیر مدل‌سازی معادلات ساختاری یا روش‌های داده‌کاوی، به اعتبارسنجی الگوی مفهومی ارائه‌شده بپردازند. همچنین بررسی نقش متغیرهای بیرونی مانند سیاست‌های پولی، تغییرات نرخ ارز و تحریم‌های بین‌المللی بر ساختار سرمایه بانک‌ها می‌تواند درک جامع‌تری از پویایی‌های مالی فراهم کند. در کنار این، مطالعه تطبیقی ساختار سرمایه و تاب‌آوری مالی در نظام‌های بانکی کشورهای منطقه یا اقتصادهای نوظهور می‌تواند ابعاد جدیدی از شباهت‌ها و تفاوت‌ها را آشکار سازد.

برای مدیران بانکی و سیاست‌گذاران، نتایج این پژوهش می‌تواند راهنمایی برای طراحی چارچوب‌های نظارتی و تصمیم‌گیری راهبردی باشد. استقرار نظام مدیریت ریسک یکپارچه، تقویت شفافیت اطلاعاتی، و توجه به رضایت مشتری و نوآوری می‌تواند به بهبود تاب‌آوری و پایداری مالی بانک‌ها کمک کند. همچنین تلفیق کارت امتیازی متوازن با شاخص‌های تاب‌آوری مالی می‌تواند ابزاری کاربردی برای ارزیابی عملکرد و طراحی استراتژی‌های آینده‌نگرانه در نظام بانکی ایران باشد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش به ما یاری رساندند تشکر و قدردانی می‌گردد.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازین اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

References

- Afshari, A., Ghobadi, S., & Sharifi Ranani, H. (2023). Identifying factors influencing the resilience of Iran's banking system. *Economic Modeling*, 17(61), 105-124.
- Ali, M., & Puah, C. H. (2019). The internal determinants of bank profitability and stability: An insight from banking sector of Pakistan. *Management Research Review*, 42(1), 49-67. <https://doi.org/10.1108/MRR-04-2017-0103>
- Budnik, K. B., & Boehmann, P. (2017). Capital and Liquidity Buffers and the Resilience of the Banking System in the Euro Area. *ECB Working Paper No. 2120*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3095950>
- Chen, H., Xu, Y., & Yang, J. (2021). Systematic risk, debt maturity, and the term structure of credit spreads. *Journal of Financial Economics*, 139(3), 770-799. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2020.09.002>
- Cornaro, A. (2023). Financial resilience of insurance network during Covid-19 pandemic. *Qual Quant*, 57(2), 151-172. <https://doi.org/10.1007/s11135-022-01583-7>
- DeAngelo, H., DeAngelo, L., & Whited, T. M. (2011). Capital structure dynamics and transitory debt. *Journal of Financial Economics*, 99(2), 235-261. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2010.09.005>

- El Chaarani, H., Abraham, R., & Skaf, Y. (2022). The impact of corporate governance on the financial performance of the banking sector in the MENA (Middle Eastern and North African) region: An immunity test of banks for COVID 19. *Journal of Risk and Financial Management*, 15(2), 82. <https://doi.org/10.3390/jrfm15020082>
- Farahani, T., & Sabouri, M. (2020). The effect of capital adequacy, capital structure, and liquidity on the financial performance of banks listed on the stock exchange. *Journal of Islamic Economics and Banking*, 9(31), 247-262.
- Ghasemi, M., Sarraf, F., Ahadi, Y., & Jafari, S. M. (2024). Presenting a financial resilience model in Tehran Stock Exchange companies to prevent bankruptcy. *Investment Knowledge*, 13(51), 623-643.
- Gray, H. P. (2002). The Quality of Financial Infrastructure and Financial Resilience: Contrasting Taiwan and Thailand. *Review of Pacific Basin Financial Markets and Policies*, 05(02), 181-194. <https://doi.org/10.1142/S0219091502000778>
- Hamid, F. S., Loke, Y. J., & Chin, P. N. (2020). Determinants of financial resilience: insights from an emerging economy. *J. Soc. Econ. Dev.*, 25, 479-499. <https://doi.org/10.1007/s40847-023-00239-y>
- Homayoun, S., Pazhohi, M., & Manzarzadeh Tamam, H. (2024). The Effect of Innovation and Information Technology on Financial Resilience. *Sustainability*, 16(11), 4493. <https://doi.org/10.3390/su16114493>
- Hong, Z., & Jason, Z. X. (2006). The Financing Behavior of Listed Chinese Firms. *The British Accounting Review*, 38, 239-258. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2006.04.008>
- Hoque, H., & Liu, H. (2022). Capital structure of Islamic banks: How different are they from conventional banks? *Global Finance Journal*, 54(3), 351-377. <https://doi.org/10.1016/j.gfj.2021.100634>
- Khan, S., Bashir, U., & Islam, M. S. (2021). Determinants of capital structure of banks: evidence from the Kingdom of Saudi Arabia. *International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management*, 14(2), 268-285. <https://doi.org/10.1108/IMEFM-04-2019-0135>
- Kim, T. T., Nguyen, D. V., Vu Le, H., & Duong, K. D. (2023). How capital structure and bank liquidity affect bank performance: Evidence from the Bayesian approach. *Cogent Economics & Finance*, 11(2), 541-575. <https://doi.org/10.1080/23322039.2023.2260243>
- Kristanti, F. T., Fitriyani, H., & Krisnawati, A. (2024). Dynamic panel data analysis of the impact of governance on bank capital structure in Indonesia. *Banks and Bank Systems*, 19(2), 199-209. [https://doi.org/10.21511/bbs.19\(2\).2024.16](https://doi.org/10.21511/bbs.19(2).2024.16)
- Mohammadbeigi, S. (2024). Analysis of factors affecting the capital structure of banks in the MENA region: With an emphasis on the 2000-2022 period. *Quarterly Journal of Financial and Economic Policies*, 12(48), 235-284. <https://doi.org/10.61186/qjfe.12.48.235>
- Nawaz, T., & Ohlrogge, O. (2023). Clarifying the impact of corporate governance and intellectual capital on financial performance: A longitudinal study of Deutsche Bank (1957-2019). *International Journal of Finance & Economics*, 28(4), 3808-3823. <https://doi.org/10.1002/ijfe.2620>
- Nazari, H., Booj Mehrani, M., & Tahriri, A. (2019). Capital structure and stock liquidity: An empirical test of static trade-off theory versus pecking order theory. *Financial Research*, 21(3), 472-492.
- Nikbakht, M., & Rahimi Pour, A. (2022). Evaluating organizational performance using a sustainable balanced scorecard model (Case study: Sarmayeh Bank). *Management Accounting and Auditing Knowledge*, 11(41), 63-79.
- Ruza, C., de la Cuesta-González, M., & Paredes-Gazquez, J. (2019). Banking system resilience: an empirical appraisal. *Journal of Economic Studies*, 46(6), 1241-1257. <https://doi.org/10.1108/JES-06-2018-0199>
- Sarehang, R. (2023). Asset quality of banks listed on the Tehran Stock Exchange in relation to bank leverage and systemic risk. *Quarterly Journal of Financial and Economic Policies*, 11(41), 81-122.